

Nr 452.

Av herr **Björkman m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 192, angående statsmonopolet å tobakstillverkningen i riket.*

Uti proposition nr 192 angående statsmonopolet å tobakstillverkningen i riket har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att antaga vissa förslag till ändringar beträffande, bland annat, förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket samt förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor samt därvid fogad tulltaxa.

Dessa förslag innebära bland annat den förändring i nu gällande bestämmelser, att vid införsel av såväl oarbetad tobak som tobaksvaror tull för nämnda varuslag icke längre skall uppdebiteras och redovisas av tullverket utan överföras till en i samband med den övriga skattebeläggningen å tobaksvaror av aktiebolaget svenska tobaksmonopolet uttagen skatt. Såsom av finansministerns anförande till statsrådsprotokollet närmare framgår, är syftet med denna omläggning att ernå en förenkling i tullbehandlingen med åtföljande besparing av arbetskraft såväl för tullverket som varuägaren, varjämte det ansetts såsom en fördel att uppackningen av de ofta ömtåliga tobaksvarorna komme att omhänderhavas endast av monolets utöware.

Det synes kunna ifrågasättas, huruvida icke en sådan överföring av tull till annan skatteinkomst ur allmän statfinansiell synpunkt är ägnad att ingiva betänkligheter, såsom ledande till att den förstnämnda inkomstens karaktär av tull med tiden lätt kan råka att bortskymmas. Härtill kommer, att den sålunda ifrågasatta åtgärden innebär ett uppenbart intrång på den vissa städer sedan gammalt tillkommande rättigheten att uppbära tolagsersättning, vilken ersättning är beroende av den vid respektive tullkammare inflytande tulluppbörden, och fara synes vara för handen, att en överföring av tullar till annan form för beskattning, i den mån olika varuslag intaga eller komma att intaga sådan ställning, att en dylik överföring utan äventyr för statsverkets säkerhet kan genomföras, kommer att innebära ett allvarligt hinder för åtskilliga städer att bestrida de utgifter för hamnbyggnader och andra allmännyttiga företag samt för packhus och övriga tullokaler, för vilka tolagsmedlen kommit till användning.

Kungl. generaltullstyrelsen har också i sitt över förslaget avgivna yttrande upptagit denna fråga till ingående prövning (se sid. 55 och 56 i propositionen) och anför bland annat följande. Vad anginge frågan om

tolagsersättningens bortfallande genom införandet av tullfrihet för färdiga tobaksvaror hade densamma, med hänsyn till berörda åtgärds relativt ringa inverkan på respektive städers budget, icke ansetts böra hindra den föreslagna förenklingen i beskattningen av de färdiga tobaksvarorna. Annorlunda måste saken ställa sig i fråga om omläggningen i beskattningen av oarbetad tobak och tobaksmjöl. Här vore åtgärdens betydelse för åtskilliga städer avsevärd. Då därtill komme, att tullavgiftens borttagande för ifrågakomna varuslag icke innebure en motsvarande nedgång i beskattningen av dessa, utan bestode allenast i en av tekniska skäl företagen överföring av tullavgiften till tobaksskatt, syntes det vara tveksamt, om denna reduktion av tolagsersättningen borde verkställas före slutförandet av den särskilda utredning om städernas rätt till tolagsersättning, som eljest ansetts önskvärd före avgörandet, huruvida en väsentlig inskränkning i densamma kunde företagas eller icke. Sin ställning till förevarande spørsmål sammanfattar styrelsen på följande sätt: »Med hänsyn till vad sålunda anförts och då styrelsen icke av vad i föreliggande promemoria i ämnet framhållits blivit övertygad om lämpligheten av att nu vidtaga den ifrågasatta förändringen i beskattningen av *icke färdig tobaksvara*, finner styrelsen sig sakna anledning tillstyrka genomförandet av nämnda förändring i detta sammanhang.»

Vad beträffar oarbetad tobak och tobaksmjöl, som av aktiebolaget svenska tobaksmonopolet införas till riket, har genom kungörelse den 29 juni 1921 (Sv. förf. saml. nr 497) utfärdats bestämmelse av innehåll, att dessa varuslag må, utan att tullavgift för godset erlagts och utan att godsets myckenhet blivit genom uppvägning uttrönt, av bolaget disponeras mot skyldighet för bolaget att sedermera, på sätt i förordningen närmare föreskrives, för godset erlägga tull. Härigenom har den förenkling i tullbehandlingen, som det nu föreliggande förslaget avser att bereda, beträffande oarbetad tobak och tobaksmjöl redan vunnits. De fördelar, som genomförandet av förslaget skulle medföra i och med bortfallandet av den särskilda, på viktuppgifter från de olika tobaksfabrikerna grundade redovisningen av rå-tobakstullen, synes vara av synnerligen underordnad betydelse, då monopolbolaget givetvis måste hava sin bokföring så ordnad, att detsamma utan nämnvärt särskilt arbete kan lämna uppgift å sammanlagda nettovikten av den tobak, som under viss tid använts i fabrikationen. Något praktiskt skäl att genomföra den ifrågasatta omläggningen även beträffande oarbetad tobak och tobaksmjöl föreligger sålunda icke. Det för förslaget i denna del såsom avgörande anförda skälet, nämligen att man genom borttagandet av jämväl rå-tobakstullen kunde nå fram till ett fullt enhetligt beskattningssystem, som anknöte sig till den färdiga varan, synes uteslutande vara av teoretisk natur. Till ersättning för den bortfallna tullen skulle emellertid, till skydd för den inhemska tobaksodlingen, införas ett restitutionsförfarande av innebörd, att för varje kilogram av inom riket odlad tobak, som monopollets utöware inköpte för tillverkning av tobaks-

varor, denna skulle tillgodoföras ett belopp av 80 öre för kilogram. Att tobakstullens bortfallande endast är skenbar framstår härigenom i än tydligare dager.

Vi anse sålunda, att Kungl. Maj:ts föreliggande förslag, i vad det avser beskattningen av oarbetad tobak och tobaksmjöl, icke bör av riksdagen bifallas. I anslutning härtill bör dels den del av den i 18 § 1 mom. av förslag till förordning om vissa ändringar i förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket angivna skatten för inom riket tillverkad vara, som bestämts i förhållande till varornas myckenhet och vilken torde få anses motsvara rå tobakstullen, bortfalla, dels den i samma paragraf, mom. 2, intagna bestämmelsen utgå, dels de ifrågasatta ändringarna av 13 § tulltaxeförordningen samt beträffande rubrikerna 195 och 195 $\frac{1}{2}$ i gällande tulltaxa förfalla, dels ovannämnda kungörelse den 29 juni 1921 om förtullning av för aktiebolaget svenska tobaksmonopolets räkning inkommande oarbetad tobak och tobaksmjöl fortfarande äga gällande kraft, dels ock de under punkt 4 i förslaget beträffande tilläggsöverenskommelse till det mellan staten och aktiebolaget svenska tobaksmonopolet den 12 februari 1915 upprättade kontrakt utgå.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa, att riksdagen måtte

dels vid ett eventuellt antagande i huvudsak av de till Kungl. Maj:ts proposition nr 192 fogade förslag till a) förordning om vissa ändringar i förordningen den 15 december 1914 (nr 436) angående statsmonopol å tobakstillverkningen i riket och b) kungörelse angående vissa ändringar i förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor, samt därvid fogad tulltaxa, besluta att härefter angivna avvikelser från ovannämnda förslag skola företagas:

beträffande det ovan med a) betecknade förslaget:

att de i 18 § mom. 1 angivna, för inom riket tillverkad vara utgående skattesatser, som bestämts i förhållande till varornas myckenhet, bortfalla;

att 18 § 2 mom utgår; samt

beträffande det med b) betecknade förslaget:

att den föreslagna ändringen i § 13 mom. 1 i förordningen den 9 juni 1911 med tulltaxa för inkommande varor icke vidtages;

att förslaget, i vad det avser ändringar av rubrikerna 195—197 jämte dithörande anmärkningar i den vid sistnämnda förordning fogade tulltaxa, gives i nedan intagna delar följande ändrade lydelse:

»Tobak:

195. oarbetad, blad och stjälk 1 kg. 1 kr.
arbetad:
196. mjöl 1 kg. 1 kr. 15 öre
- Anm.* Till nr 195 eller 196 hänförlig vara må, enligt vad i förordningen angående statsmonopolå tobakstillverkningen i riket stadgas, införas allenast av utöfaren av statens tobaksmonopol.
197. andra slag — *fria*
- Anm. 1.* Vid tillämpning — —
— — vara.
- Anm. 2.* Till nr 197 — — —
behov.
- Anm. 3.* Av handlande — —
— — riket.
- Anm. 4.* Resande, som — —
— 20 kr. pr kg.
- Anm. 5.* För av — — — —
tullsatser.
- Anm. 6.* I tullhänseende — —
— — 3.3 gram,^c

samt att det i samband med bestämmelsen om ikraftträdandet föreslagna stadgande, att kungörelsen den 29 juni 1921 (nr 497) om förtullning av för aktiebolaget svenska tobaksmonopolets räkning inkommande oarbetad tobak och tobaksmjöl skall från angiven dag upphöra att tillämpas, utgår;

dels ock vid bifall till vad sålunda hemställts besluta, att ur den tilläggsöverenskommelse till det mellan staten och aktiebolaget svenska tobaksmonopolet den 12 februari 1915 upprättade kontrakt, till vilkens avslutande bemyndigande ifrågasättes i ovannämnda proposition, de under punkten 4 upptagna föreskrifter skola uteslutas.

Stockholm den 8 april 1924.

G. A. Björkman. Erik Nylander. Jakob Pettersson. Ivar Österström.
Th. af Ekenstam. Carl Ros. A. Norsell. Bj. Holmgren.
Nils Winkler. H. Kinmanson.